

i selve Loven er bestemt, hvor Afgjørelsen af disse Spørgsmaal skal være, maa man holde sig til de Bestemmelser, som man har i den tidligere Fæstelovgivning om, hvor Afgjørelsen ligger, og efter dem er den hos Amtmændene. Den nugældende Lovgivning paalægger Amtmændene, at paase, at Landbolovgivningen overholdes, det er dem, der skulle fride ind, naar den overtrædes, og da der her ikke fortaarvidt er sket nogen Forandring, maa det i ethvert Tilfælde være Amtmanden, som har den afgjørende Myndighed i disse Forhold. Naar man altsaa holder sig til den nugældende Landbolovgivning, vil man kunne faae lige saa mange forskjellige Fortolkninger, som der er Amtmænd i Landet, idet hver Amtmand kan komme til at betragte Sagen paa sin Maade, og det kan saaledes blive Ret i det ene Amt, hvad der er Uret i det andet, saa at man vil være henvist til den alleryndigste Forvirring i disse Forhold. Skal man derimod gaa til Domstolene i alle disse Forhold, maa man sige, at denne Lov ligefrem vil medføre en Legio af Processer, saa er der givet Anvisning paa hvert Dieblif at faae en Proces med Hensyn til disse forskjellige Spørgsmaal, og deriom dette er Tilfældet, saa er det ogsaa et Bevis paa, at jeg har Ret i at beklage, at man har stillet saadanne Bestemmelser op. Den ærede Minister mente, at første Stykke af § 1 var aldeles klart og ikke kunde misforstaaes, og det indrømmer jeg ogsaa, at det var, men det er de følgende Bestemmelser, der gjøre det uklart, navnlig Nr. 3 i § 2, som bestemmer, at naar Hovedparcellen afhændes til Selveiendom med et Tilliggende, som godtgjøres, at være tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring, saa skal Bestemmelsen i § 1 ikke gjælde, saa gjøres den ugyldig. Nu mente den ærede Minister, at 2 Tdr. Hartkorn var det, som skulde forstaaes ved et Tilliggende, der er tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring, men derom staaar der ikke et Ord, og det er saaledes stillet ganske hen i det Uvisse. Naar man endda havde sagt, at der udfordredes 2 Tdr. Hartkorn, saa maatte det indrømmes, at det i ethvert Tilfælde var klart, hvad der kom ind under Bestemmelsen og hvad ikke, men det staaar der, som sagt, ikke. Men jeg skulde der-

næst mene — thi jeg er fuldkommen enig med den ærede Minister i, at Fæstelovgivningen maa forandres efter Forholdenes Forandring og Udvikling — at det vilde være nødvendigt, at Spørgsmaalet om, hvad der er tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring, blev taget paa en ganske anden Maade nu end tidligere, thi det er ganske klart, at der nu hører Mere til, end der gjorde i Slutningen af forrige Aarhundrede. Det er aldeles klart, at fordi en Familie tidligere har kunnet leve af en Gaard paa 2 Tdr. Hartkorn, kan man derfor ikke sige, at den ogsaa kan det nu. Naar man ser hen til den hele Maade, hvor paa man den Gang levede, og til, hvad der den Gang udfordredes, og saa undersøger, hvad der nu udfordres for en saadan Familie, naar den skal kunne holde sig jevnstids med andre Familier i lignende Stilling, saa vil man let finde, at man paa ingen Maade kan slutte fra den Tid og til nu. Men i ethvert Tilfælde vil dette Punkt vistnok i mange Tilfælde gjøre, at Bestemmelsen i § 1 bliver betydningsløs, og det var dette jeg før paastod. Den ærede Minister yttrede dernæst, at han ansaa en Bevillingsmyndighed for Ministeren for i mange Tilfælde nødvendig, og han bemærkede ved Siden deraf, at en saadan Bestemmelse ikke var foreslaet i Regjeringens Udkast. Disse to Ting synes jeg ikke staa i fuld Harmoni med hinanden; thi dersom den høitæredede Minister mener, at det er nødvendigt, at Bevillingsmyndigheden er der, saa burde han efter min Mening ikke have foreslaet, at Bevillingsmyndigheden skulde ophøre. Men Sagen er den, at det ikke kan Andet end fornuftige alle Bedkommende at se denne Bestemmelse, naar man har lagt Mærke til, hvorledes gjennem en Række af Aar Bevillingsmyndigheden i yderste Udstrækning er bleven brugt til at udslette Fæsteforhold omkring i Landet, hvorledes det har været den letteste Sag af Verden, naar en Godseier indgav Ansøgning om i dette eller hint Punkt at maatte fravige Lovgivningens Bestemmelser, da at faae en Bevilling. Det var en dagligdags Ting, og derfor er det, at naar Bevillingsmyndigheden opretholdes, vil en saadan Fremgangsmaade meget let ogsaa kunne bruges i